

FRANCESC CIVIL CASTELLVÍ

Mestres de la Capella de Cant i organistes de la Parròquia de Sant Esteve de la vila d'Olot, segles XVII i XVIII

No tenim esment, fins el present, d'haver-se mai emprès d'indagar en profunditat el passat de la Capella de Cant de la parroquial de Sant Esteve de la vila d'Olot, ni tampoc el perfil dels principals personatges que hi hagin intervingut al corrent de les passades centúries. Per a dur a bon terme aquesta comesa caldria una prèvia catalogació de tot el munt de manuscrits existents en el corresponent arxiu, en el present gairebé inabordable. Com a resultat, no obstant, d'alguna que altra visita escadussera i així mateix amb l'ajuda de dades concretes facilitades per la gentilesa de l'expert investigador local, l'amic En J. M.ª Solà i Morales, crec haver recollit prou elements com per a esbossar un assaig d'història dels MESTRES DE LA CAPELLA DE CANT I ORGANISTES DE LA PARROQUIAL DE SANT ESTEVE, durant principalment els segles XVII i XVIII. No és que amb això pretenguem portar a consideració pública res de transcendent, però sí, a la seva manera, contribuir a un major aclariment i per tant a una estimació més fonamentada de l'obra filarmònica realitzada pels avantpassats olotins.

La primera manifestació d'ordre musical consignada a Olot apareix amb l'encàrrec fet a l'artesà gironí, mestre Balls (o Valls) l'any 1549 per a la construcció d'un orgue, al preu de 300 ducats. Degué començar a tocar-lo mossèn Thomas Riba, nadiu de la parròquia de Sagaró, bisbat de Girona, per quan poc després, en 1554, i malgrat no ésser fill de la vila, com així ho establíen els estatuts de la Fundació del Benefici de l'Àngel Custodi, conegut vulgarment per «de l'orgue», restà Mn. Thomas confirmat en el càrrec en mèrits de la pràctica ja adquirida.

Havia sonat l'hora, a finals del segle XV i principis del XVI, arreu de la cristiandat, de l'instal·lació de grans orgues, fins i tot en esglésies prou humils. El Monestir del Collell ja en disposava en 1555 (Llibre de notes de 1782, pàg. 153) construït, sembla, per Antoni Bourdons, resident a Solsona, que seguidament empenia de laborar pel de Sant Esteve de Bas, en 1558. Un familiar seu, Pierre Bordons, acabava de construir l'orgue de la Seu de Girona en 1541. Aquests Bourdons eren d'origen francès i s'estengueren per les nostres terres almenys fins l'any 1710, en quò tornen a intervenir en el mateix Collell (*Història de Collell*, Mn. Constans). En la cons-

trucció del referit orgue de Sant Esteve de Bas hi havia intervingut una forta recomanació i, qui sap, aportació personal del gran compositor, organista i pèrit organer de la catedral de Barcelona, mossèn Pere Vila, de molta anomenada llavors, i encara avui, per la bonesa i qualitat de les seves obres que deixà escrites. Tenia un parent canonge de la Seu de Girona, molt entès igualment en matèria de música, que mantes vegades el requerí a la catedral, prop seu, per a supervisar les reformes dutes a terme en l'instrument de Girona. D'ací es dedueix que per les comarques de la Garrotxa i del Gironès ja es vivia intensament l'art musical, més encara si es té en compte que a l'església de Sant Vicenç de Besalú ja, cinquanta anys abans, en 1499, s'instal·lava un orgue per iniciativa de la pròpia municipalitat, segons contracte subscrit per dos jurats de la vila i mossèn Ferrando, mestre organer i a la vegada organista en exercici de la catedral de Girona (*Rev. de Girona*, n.º 60, tercer trimestre 1972).

Aprofitarem l'interval entre la mort d'aquest primer organista conegut, mossèn Thomas Riba i l'immediat següent, per a transplantar-nos segles enrera, a l'any 1116 quan tingué lloc la consagració de la referida església de Sant Esteve de Bas —*apud Olotum*—, l'acta de la qual, al costat de la signatura del bisbe de Girona, de l'abat de Besalú i d'altres, ostenta la d'un tal Berengarius, o Berenguer —*caput scholae*— o capiscol, mestre de cor. Poc després signa també el dit Berenguer en la Declaració Sacramental del vescomte Udaldard, celebrada en el temple de Sant Privat de Bas, localitat així mateix ubicada —*apud Olotum*— com la precedent (*La música a Catalunya fins el segle XIII*, pàg. 50, H. Anglès). Tals aconteixements gairebé simultanis i ocorreguts a l'entorn de la capitalitat de l'encontrada, ens donen peu per a quasi poder assegurar que el dit mestre de cor, Berengarius, podria haver pertenescut a la Comunitat parroquial de Sant Esteve, de la que regiria els cants, dempeus front al monumental faristol i els còdexs antifonals tot just sortits del —*Scriptorium*— monacal de Ripoll.

Complida la digressió, i tornant al tema dels organistes olotins, veiem com en l'any 1627 es presenta, procedent de Girona, d'on és nadiu, mossèn Francesc Balle Oliva, novell organista. Ja, més o menys, havia exercit les primeres armes en aquesta especialitat musical a través d'alguna o altra interinitat en la catedral de Girona. Tot i això, l'endemà de l'arribada a Olot, allotjat de primer a l'hostal dels Ferrussola, fou sotmès a una prova de capacitat, a manera d'oposició, que tingué per escenari el cor mateix del temple de Sant Esteve. Entre els examinadors consta el nom de Miquel Camps, pèrit músic olotí, possiblement el seu introductor. Sospitem que més endavant els uniria, fins i tot, cert lligam familiar: un tal Miquel Balle, argenter de Girona, matrimonià, poc temps després, amb «Hierònoma, filla de Joan Camps (possiblement germà de l'anterior, Miquel Camps) i se anaren a sposar a casa de Mossèn Ribot, beneficiat (i futur canonge) de la Seu, honcle de la dita donzella» (del Registre de matrimonis de la parròquia de Sant Feliu de Girona). La família de Mn. Francesc Balle residia al carrer de

la Forsa, on Pere i Thomas Balle, pare i fill, exercien de procuradors. Mossèn Balle visqué molts anys, fins a 1679.

El cognom de Balle és el propi de diversos capitolars de la Seu gironina, corrent del segle XVII: Francesc Balle, inhumat a Flassà, on es celebraren exèquies el 29 de juliol de 1634; Rafael Balle, que finà el 31 de gener de 1661; i per últim, Domènec Balle, que morí, camí de Roma, a Toló, en 1693.

El 4 d'agost de 1632 naixia a Olot, d'una família de peraires (*botoniarii*, en baix llatí) Joan Verdalet, «considerat, avui, com un dels mestres més preclars de la seva època a Espanya» (*Dicc. de la Música*, Labor, 1954). Diu així l'acta de bateig: «... lo mateix dia de los quatre de agost de mil sis cents trenta y dos (naixia) Joan Domingo, fill llegendim y natural de Bartomeu Verdalet y de Dionisia muller sua, fonch batejat per mi lo Sr. Pere Martyr Cols, prev. domer de y en la pnt. Iгла. Foren (padrins) lo honor. Joan Morató, cònsul en tercer grau, lo any pnt. y la Sra. Magdalena Parineta viuda» (llibre de Bateijos, fol. 89, Olot). Prompte degueren sobressortir les aptituds musicals del jove Verdalet per quan als seus 18 anys ja figurés com a mestre de cant de la parròquia. És de pensar que l'organista mossèn Balle l'iniciaria de primer en els secrets de l'art musical, coneixements que més endavant, i així consta, els aniria perfeccionant amb l'organista de Girona, llavors Jaume Molina, aragonès d'origen i considerat professionalment un gran mestre (Act. Cap. 26 d'agost de 1652). Finà, però, l'organst grní, el d 11 de juny de 1652, i és de creure que Verdalet el seu alumne, assistiria a les honres del seu mestre, a Girona, on precisament comptava amb prou familiars, un d'ells mossèn Geroni Verdalet, beneficiat de la Seu. I com fos que demorés unes setmanes el jove olotí la seva partida, el Capítol, a l'espectativa i recerca d'un successor per a Molina, el convidà a pujar tots aquells dies a l'orgue, més que tot per la festa de Sant Joan, que aquell any s'esqueia ser un diumenge: «Quo audito —es digueren el canonges— didebitur quid sit faciendum.»

Embrancat, però, el Capítol de moment amb altres compromisos, entre ells un organista urgellenc i un altre de Mataró, la prova restà en el aire. Aclarida finalment la situació, s'envià tot seguit missatge a Olot demanant a Verdalet d'incorporar-se a l'orgue de Girona quan més aviat millor —*dum primum poterit*—. Vint anys tenia llavors i a poc de possessionar-se del càrrec ja donava la mesura del seu talent amb la presentació de dues obres amb la data de 1652 i que de cop segur serien interpretades per aquell mateix Nadal —*in festo Nativitatis*— a 7 veus, i el salm —*Magnus Dominus*— a 4. De la primera d'aquestes dues obres escrigué el mestre Pedrell (*Catàleg Pedrell*, Bibl. Cent. de Barcelona): «És un veritable poemet de Nadal, la música és interessantíssima i convindria reproduir-la, salvant de l'oblit a son autor qui sens dubte ens perteneix i per lo que deixa endevinar és figura cabdal de la nostra art.» Ignorem si Verdalet compongué mai alguna peça pel seu instrument, l'orgue; el fet és que no ens en resta cap vestigi; no així de la polifonia. Per a més dades biogràfiques i comentaris sobre la seva

producción, consulti's: *Compositores y organistas gerundenses en el siglo XVII*, F. C., en «Anales del Instituto de Estudios Gerundenses», volumen XXI, 1972-73.

Les despulles mortals de Joan Verdalet reposen, junt amb les de la seva primera muller, Mònica, als claustres de la Catedral de Girona; la llosa del foss, ben conservada, porta la següent inscripció: «Hic cadavera tumulantur Joannis Verdalet qui huic almae sedie quadraginta fere nanos inservit organista et obiit die 5 Martii 1691 ejusque consortis Monicae quae prius decesserat 19 novembris 1677 ad hunc tumulum traslata opera Francisci Verdalet, pbri., beneficiati ejusdem ecclesiae ac Joannis Verdalet organistae similiter filiorum eorumdem sibi suisque diccatum 19 novembris 1703.»

L'ascii, en 1652, del jove Verdalet a l'orgue de Girona degué produir un buit ben comprensible en la marxa de la Capella de música de Sant Esteve, la direcció de la qual aniria sens dubte compartida entre el reverend Esteve Benet i mossèn Balle, l'organista, llavors encara al bell mig de la seva carrera; la mort el sorprengué l'any 1679. Al poc temps, o sia en 1680, ja figura al front de la Capella el reverend Jaume Sala, d'edat de 34 anys i de qui no en tenim altra referència que la d'haver-se oposat, juntament amb el seu predecessor mossèn Benet, al nomenament del nou organista Gabriel Nadal, no per altre motiu que un vulgar afer de distribucions. Presentat per la Universitat, o sia pel Municipi, com a fill de vila, jovenet de divuit anys, procedia de l'Escolania de Montserrat i era portador d'una certificació de suficiència subscripta pel P. Cererols, que, per cert, acabava de finir poc abans. Comptava així mateix amb un aval de l'organista de Terol, Alfonso de Guevara, que l'havia sentit tocar per aquells dies l'orgue de Sant Esteve. La idoneïtat del jove Nadal fou reconeguda i defensada pels seus col·legues, nadius tots ells d'Olot: Miquel Camps, músic, ja llavors vellet sens dubte, Francesc Prat, organista del Col·lell, i Joan Verdalet, de la Catedral de Girona. El plet s'eternitzà fins el 1688. La sentència degué ésser prou favorable per a en Nadal, ja que, en 1739, tot just sollicitava la jubilació, degut a les seves xacres després de 55 anys de permanència en el càrrec.

A Jaume Sala li succeí, al front de la Capella, el reverend Tomàs Martí, que exercí de mestre per més de vint-i-cinc anys. Durant tota aquella centúria l'estirp dels Martí proporcionà excel·lents músics a tota la comarca i a fora. A primers de segle, Joan Martí, pare i fill, tocaven l'orgue de la Catedral de Girona i de Sant Feliu; un tal Francesc Martí, religiós carmelita, integrava per altra part a Girona, en 1682, el tribunal d'oposicions que obrí el camí de la Catedral al gran mestre Francesc Soler. En aquest arxiu i en el parroquial de Sant Esteve d'Olot figuren obres d'un altre homònim, P. Josep Martí (1717-1755), que fou mestre de l'Escolania de Montserrat.

Sense poguer precisar dades, se sap, però, que a Tomàs Martí el va succeir al front de la Capella un tal Josep Romero, prevere, que moria per l'any 1735. (Obres en la Biblioteca Central de Barcelona: *Magnificat* a 4 i a 8 veus —amb violins— i altres. Res més no podem dir d'aquest personatge

sinó que coincidint en certa manera en llur aplicació a l'art musical, bé podria ésser que d'aprop o de lluny presentés alguna afinitat de família amb els cèlebres Mateu i Geroni Romero dels segles passats: l'un, mort en 1569, gran compositor i mestre de cant de la Capella Reial per nomenament de Felip II; i el segon anomenat mestre de Capella de la Metropolitana de Toledo, especialitzat en el cant mozaràbic, i en certa manera en contacte amb el cardenal Lorenzana i l'olotí P. Anton M.ª Soler, de l'Escorial. D'ésser així, valdria la pena d'escrutar un xic més els passos d'aquest, de moment, difuminat personatge. Morí l'any 1735, sense que s'hagi pogut determinar el temps exacte de la seva permanència en el càrrec. El succeí, en 1739, i després d'un llarg interèl de quatre anys, el reverend Josep Carcoler (o Caracoler), fecund compositor i a la vegada organista. Les corresponents oposicions foren a cop segur aferrissades, car set eren els aspirants al càrrec, entre ells un fill d'Olot, Jacint Anglada, organista de Cardona, del qual els arxius de Sant Esteve i de la Seu de Girona serven diverses obres. Carcoler, no obstant, estava ja fet en semblants llices i dominava sobradament el tema. Escolà de cota i deixeble estat del gran mestre Crisòstom Ripollès, de quan aquest regia la Capella de Música de Tarragona, obtingué, de bon principi, en 1723, el càrrec de Beneficiat organista i Mestre de Capella de la Insigne Col·legial Església de Vall de Flors, de Tremp, bisbat de Solsona; participà, en 1737, a les oposicions al magisteri del Pi, de Barcelona, i tot seguit, l'any següent, a les de la Seu de Lleida, les quals tècnicament va guanyar, segons dictamen dels propis examinadors, el referit Ripollès i Lluís Serra del Pilar de Saragossa. A l'hora de votar, però, el Capítol lleidatà en disposà diferent, decisió impugnada tot seguit per dos membres de la Corporació. La resposta justificativa del Capítol, juntament amb més detalls, molt interessants, d'aquelles oposicions figuren annexes a l'Acta Cap. del 28 d'abril de 1738. NOTA: De set exercicis efectuats Carcoler obtingué primàcia en cinc, un *ex-aequo* i un segon lloc. A més, manifesten els referits examinadors: «... en el Villancico, que se les dio 24 horas (para su realización) devemos decir (tres eran los opositores) que Tremp (Carcoler) en primer lugar con gran ventaja al de Lérida (Antolín Sala) por expresar con grande habilidad de música el sentido perfecto que pedia dicho Villancico... y sacando en limpio lo que se le deve a cada uno de justicia decimos que en primer lugar Tremp, en 2.º lugar Lérida... y habilitamos el de Tortosa por Iglesias y Colegiatas». Polèmica que sobradament ens dona la pauta de les facultats artístiques que eren penyora del mestre Josep Carcoler a l'hora de ser-li confiada la plaça de Mestre de la Capella parroquial de Sant Esteve, d'Olot, un any després, en 1739, als seus aproximadament quaranta anys d'edat.

Per altra part, la descripció moral de Carcoler, en lletres del Rector de Tremp destinades llavors al Capítol de Lleida, no podia ésser més favorable modèlica: «... non esse excommunicatum, interdictum, suspensum neque aliqua irregularitatis seus pravitatis macula innodatum, imo sse virum et sacerdotem bonae vitae et famae, atque, exemplaris conversationibus optimeque

moribus ornatum; et quia verum est predicta omnia et singulis...» Signat a 10 d'abril de 1738.

El reverent Josep Carcoler regentà la Capella de Cant d'Olot per uns trenta-cinc anys, deixant a son actiu bon nombre de composicions d'església, avui repartides, almenys en part, entre Olot, Santa Pau i Biblioteca Central de Barcelona; no totes corresponen a l'època olotina, sinó que, segons les dates, van apareixent escalonades de des d'abans del seu ascens a Tremp. N'hem trobat a Barcelona unes divuit, a 3 i fins a 12 veus, amb o sense violins: salms, misses i varietat de nadalenques. Refereixen les cròniques de la ciutat del Tura que per les festes de la Consagració del nou temple dedicat a la Verge, per un 9 de desembre de 1748, el mestre Carcoler va dirigir i estrenar una missa solemne, precedida, el dia anterior, per un gran Te Deum, pel que foren requerides en reforç les millors veus de Girona, de Vic i possiblement de Sant Joan de les Abadesses, on es comptava llavors amb una excellent massa coral dirigida pel mestre Joan Pusalgues, gran talent del que també caldrà parlar un altre dia.

Particularment i per a millor calibrar les qualitats i el gènere d'escriptura propies de Josep Carcoler, he tingut l'avinentesa i el plaer a la vegada de transcriure pel meu compte, algunes pàgines de les susdites obres, com, per exemple, fragments d'un seu *Miserere* a 5 veus i dos nadalenques a 4 i 5 veus; al peu d'un d'elles s'observa que és aplicable al tercer salm del segon Nocturn, abans de la Missa del Gall; dada interessant per a l'estudi de la litúrgia d'aquell temps. Els textos literaris en són sabrosos i la polifonia molt clàssica i senzilla, com així ho devien aconsellar les circumstàncies. Carcoler domina perfectament el seu ofici. A l'arxiu parroquial de música de Sant Esteve encara es trobarien segurament alguns detalls més que anirien perfilant la seva personalitat. Vegi's aquest, anotat a l'atzar, del Registre de la Capella de Cant 177-76: «... a un cantor (que seria Josep Castelló) per ajudar al Sr. Josep Regordosa, clergue, mestre de Capella encarregat, elegit per suplir la falta del Rnt. Carcoler, vell i malalt». Regordosa, que era fill d'Igualada, rebuts els ordes sagrats, ocupà interinament el càrrec de Mestre de Capella de Sant Esteve, dos anys, de 1784 a 1786. Finalment, i del mateix Registre de la Capella de Cant, transcrivim: «Als vint i set de octubre de mil set cents setanta sis morí lo Rev. Joseph Carcoler, Pbre y Mtre de Cant de la Iгла. Parroquial de la Vila de Olot, de edat ... años (uns 77 ó 78). Rebé tots els Sagraments. Als vint i vuit de dit mes y any fou enterrat en dita Iгла. Parroquial ab assistència de tota la Rnt. Comunitat, fent Sepultura Major. Als trenta del mateix mes y any se li féu la Novena y honras ab la mateixa assistència.»

Es pot afirmar que fins la publicació d'aquest esbós biogràfic la personalitat de dit mestre Carcoler ha restat del tot ignorada. El Diccionari Labor de la Música en diu solament: «Compositor español de la primera mitad del siglo XVIII. Desconocido hasta el presente. En la Biblioteca Central de Barcelona se conserva gran cantidad de obras suyas: salmos, motetes, villancicos,

desde 3 a 11 voces, a veces con violines, óboes y acompañamiento de órgano.» Per la seva part, el musicòleg Felip Pedrell, en el seu *Catàleg de la Biblioteca Central* el cita com a Mestre de Capella de la Catedral de Girona.

Contemporani de qualitat del dit mestre Carcoler va ésser-ho el reverend Josep La Marca (o Lamarca), fill d'Olot, 1723-1813. És conegut com a organista del Santuari de la Mare de Déu dels Arcs (Santa Pau). En morir deixà un important repertori d'obres per a orgue i a veus que avui són un regal pel musicòleg i pels aficionats a la música Pertanyien a autors diversos: Francesc Mariner, Josep Elias, Antoni Mestres, Francesc Vilar, Salvi Arnabat. D'aquest últim, organista de la Catedral de Girona, és l'única obra que se li coneix; Crisòstom Ripollès i altres; composicions, les més, que pel grau de dificultat sobradament testimonien de la superior preparació tècnica del mestre organista del santuari. També conté, el dit llegat de música, modèlics treballs escolàstics de contrapunt de quan La Marca devia de preparar-se i que esdevenen, ara, vertaders documents de consulta. Diverses peces, a més, figuren sense nom d'autor, si bé ens atreviríem a suposar, pel seu aire, que són de la seva creació. Igualment en el munt de manuscrits es troba, en còpia, alguna sonata del gran clavicinista de l'època, resident llavors a Madrid, Domènico Scarlatti, mestre que fou en certa manera de l'il·lustre compositor olotí, P. Anton M.ª Soler (1729-1783), religiós agustí resident a l'Escorial.

Si bé al quefer musical de la vila d'Olot i comarca li resten encara per a investigar i comentar moltes altres facetes i moments d'interès, tant en el terreny profà com en el religiós, entenem, però, i per ara, passar aquesta seductora tasca a mans més expertes a les quals ben sincerament desitgem vera dedicació, paciència i finalment un bon encert que n'és la recompensa.

Fins l'últim moment la Comunitat de preveres de Tremp intentà la recuperació de Josep Carcoler, a tal extrem que el dia 17 d'octubre de 1740, gairebé a l'any de la seva arribada a Olo, presentà, el dit mestre, a la Comunitat parroquial de Sant Esteve una «Sollicitud» per a fermança i perpetuïtat del seu càrrec; ço que naturalment li fou concedit. NOTA (Del *Llibre de Resolucions*, folis 54-55, 17 d'octubre 1740, Arxiu Parroquial de Sant Esteve d'Olot). Epígraf al marge «Se perpetua en la Congrua lo Rt. Jph. Carcoler Mestre de Capella». Text: «Convocada y congregada la Rt. Comunitat de Prev. (cita els presents) fou llegida en dita Convocació una súplica que presentà a dita Comunitat lo Rt. Joseph Carcoler Mestre de Capella actual de esta Igl^a del tenor següent = Rt. Sr. Joseph Carcoler Prev. ab la més respectuosa atenció diu que havent merescut la honra de servir a V R^a en lo empleo de Mestre de Capella que se dignà conferirli, se troba temps ha ab importunas Instàncias del Capítol de la Col·legiata de Trem de hahont antes se trobava Mestre perpetualissat, perquè se restituesca allí en atenció de no trobarse assí perpetualissat, ni altrament ab Benefici ni Congrua estable; y ara per últim de poch dies ha ab la comminatória de una personal pera que comparezca allí loque lo té ab poca aflicció, per lo que suplica a V R^a

ab tot Rendiment se digne aconsolarlo ab la perpetuallissació del Magisteri que exerceix; Y si en assò troba algun reparo ab lo menor inconvenien de V R^a li fassa alguna Congrua per poder renunciar lo Magisteri de Trem...» «Atenent les bones qualitats del Rt. ... (li fou concedida la perpetuallització. Transcripció deguda a la gentilesa d'En J. M.ª de Solà i Morales, juntament amb la nota que segueix, extreta de la llibreta de la Confraria del Santíssim Sagrament, relativa als músics que foren contractats pel Corpus i Octava de l'any 1829):

= Per lo Sr. Mestre de Capella per 3 diumenges y 8. ^a de Corpus	30 Ll.
= Al Organista per les sobreditas funcions	15 Ll.
= Als 4 Musichs de la Copla de Jph. Parella, â 14 Ll. 10 s. quiscú Músich	58 Ll.
(rellevantlos 2 Ll. per no haberse pogut ballar, â causa de la mort de la Reyna)	
= Als tres Musichs Salas, Pare y dos fills â 14 Ll. 10 s.	43 Ll. 10 s.
= Als dos Musich Patllaris, Pare y fill â id.	29 Ll.
= A Franch Costa y Franc ^o Ortís, â 14 Ll. quiscun	28 Ll.
= Als dos Cantores Simonet y Soca, ab lo bombu	20 Ll.»

Ocupava el càrrec de Mestre de Capella, en 1829, el reverend Honorat Alberich; a l'orgue hi havia el reverend Ignasi Parella, de la família, sens dubte, del titular de la susdita —cobla— del mateix nom. També coneixem a en Frc^o Ortís per haver pres part a les —oposicions— convocades a la catedral de Girona, l'any 1787, per a cobrir la plaça de Violí, llavors anomenat: minimum Barbitum; Ortís no aconseguí més que el segon lloc, però degué quedar-se en la Capella, ja que en la relació de 1804 resta inscrit com a beneficiat laic.

De JOSEP ROMERO: Motet a una sola veu, violins (o flautes) amb baix continu. (Biblioteca Central de Barcelona.) «Euge, serve bone et fidelis.» Hem tingut l'oportunitat de transcriure la partitura. Es tracta d'una obra ben clàssica, agradable y que evidencia l'acurada preparació tècnica dels intèrprets. Les corresponents partícules mostren senyals d'un ús reiterat.

A més dels Mateu i Geroni Romero ja expressats en el text, tenim esment de què, corrent del segle XVII figuraven a Espanya fray Dionís i fray Joan Romero, les biografies dels quals s'ignoren. Ambdós eren també excel·lents compositors amb obres que es conserven en la Biblioteca de Munich.

L'opositor designat de Tortosa (fill de Tortosa) sembla que no era altre que Josep Bernat, mestre de capella de la catedral de Vic, de 1735 a 1753. Vegi's *Catàleg Pedrel* a la Biblioteca Central de Barcelona, on igualment es conserva el corresponent «quadern» de les oposicions de Lleida, any 1738, i que conté el «Salm» a 11 veus: «Exaudi Deus orationem» que hi fou impositat.